

HEEMKUNDEKRING

De Heerlijkheid *Oirschot*

NIEUWSBRIEF maart 2020

Voorwoord

De ledenvergadering van donderdag 20 februari jongstleden was waarschijnlijk de kortste in de geschiedenis. De voorzitter opende de vergadering precies om acht uur, om deze vijf over acht alweer te sluiten nadat de aanwezige leden unaniem met de wijziging van de statuten hadden ingestemd.

Onze oude statuten dateerden van eenendertig januari negentienhonderdneuentachtig (zo staat dat in de notariële akte) en werden door de bestuursleden van Cuijck, Wijn en Scheepens voor notaris Peters gepasseerd. De nieuwe statuten zijn moderner, compacter en aangepast aan de eisen van onze tijd. Enkele opvallende wijzigingen zijn de openstelling van het lidmaatschap voor rechtspersonen en de beperking van het bestuurslidmaatschap tot drie maal drie jaar. Of de nieuwe statuten ook dertig jaar meegaan moeten we afwachten: we kunnen er ieder geval weer een flinke tijd mee vooruit.

De kortste vergadering ooit werd overigens gevolgd door een van de langste lezingen van de laatste jaren: het was al over half elf toen Jean Dewaerheid zijn lezing over tweehonderd jaar na Napoleon afrondde. En vrijwel iedereen bleef tot het einde toe ademloos luisteren.

Anton Neggers
Voorzitter

Lezing 19 maart 2020: 'De archeologie van stad en platteland in de Kempen 1100-1650' door Nico Arts

De afgelopen halve eeuw is er veel nieuws bekend geworden over de middeleeuwse geschiedenis van de Kempen. Dit komt vooral door de vele en vaak grootschalige opgravingen. Tijdens de lezing zal een overzicht worden gegeven van deze nieuwe informatie die zowel afkomstig is uit de enige middeleeuwse stadskern van de Nederlandse Kempen (Eindhoven) als het omringende platteland.

De grote overgang

De jaren tussen ongeveer 1175 en 1250 worden tegenwoordig aangeduid als 'de grote overgang'. Op de Brabantse zandgronden worden in deze periode oude nederzittingsgronden op de zandruggen verlaten en verplaatst naar de randen van beekdalen. Het gebied wordt onderdeel van het hertogdom Brabant en er ontstaat een geheel nieuw type nederzetting: de stad. Gelijk met de commerciële schapenhouderij komt ook een markteconomie op gang. De duizenden jaren oude bouwwijze van het funderen van gebouwen in de grond maakt plaats voor bouwen op de grond. De materiële cultuur wordt aanzienlijk diverser en er ontstaan verschillen tussen burgers, boeren en elites. Tegelijkertijd wordt het christelijk geloof steeds meer herkenbaar met symbolen en rituelen die in grote delen van het landschap worden verspreid. Veel gegevens die betrekking hebben op 'de grote overgang' zijn bekend dank zij het archeologisch onderzoek in de middeleeuwse stadskern van Eindhoven en het omringende laatmiddeleeuwse platteland.

Nico Arts werkt al bijna dertig jaar als stadsarcheoloog van Eindhoven. Samen met vrijwilligers, projectmedewerkers en studenten verrichtte hij tal van opgravingen. Vele daarvan betreffen de stadskern en laatmiddeleeuwse nederzettingen op het platteland.

De lezing is gratis toegankelijk voor leden van de Heemkundekring Oirschot. Ook niet-leden zijn van harte welkom; voor hen geldt een entreebedrag van € 4,-. De lezing start om 20.00 uur in 'de 'Harmoniezaal' van restaurant de Burgemeester, Markt 21, Oirschot.

Tijdelijke aannamesstop archief Heemkundekring

In ons erfgoedcentrum 'De Ravenpoort' is de rijke en gevarieerde collectie van onze Heemkundekring gehuisvest. In de studiezaal ziet u de uitgebreide bibliotheek en via het internet zijn de gedachtenisprentjes en oude foto's te raadplegen. Misschien minder bekend is ons **archief** met de vele strekkende meters dozen met persoonlijke brieven, verslagen, krantenknipsels, officiële akten, reclame-uitingen en andere documenten. Sommige ingelijst of opgerold.

In de afgelopen jaren kregen we veel aanwinsten erbij, terwijl er steeds minder werd geselecteerd en geïnventariseerd. Vaak wordt materiaal gewoon op de leestafel neergelegd. Het archief 'groeit ons boven het hoofd' en steeds minder leden weten hun weg in het depot te vinden. Veel informatie (bijvoorbeeld uit krantenartikelen) is inmiddels op diverse plekken online te lezen. Deze situatie is voor het bestuur reden om te gaan nadenken over het beleid met dit deel van onze collectie. Daarna gaan we het archief opschonen, verder inventariseren en makkelijker toegankelijk maken voor onderzoek.

Om te voorkomen dat ons archief dichtslibt en vervuult met materiaal dat niet binnen ons 'verzamelbeleid' past, is het van belang te weten wat de heemkundekring wel en niet verzamelt. Dat is ook goed voor de gastvrouwen en -heren van onze heemkamer, die vaak het eerste aanspreekpunt zijn wanneer iemand iets aanbiedt.

In april maken we een doorstart met het op orde brengen van het archief. Om te voorkomen dat we achter de feiten blijven aanlopen, heeft het bestuur besloten om **in 2020 geen nieuw archiefmateriaal meer aan te nemen**. De gastheren en -vrouwen brengen aanbieders van archiefmateriaal (dat geldt niet voor boeken, foto's en geluidmateriaal) op de hoogte van deze aannamesstop en zij vragen de aanbieders de spullen nog even bij zich te houden en te wachten tot volgend jaar.

Hartelijk dank voor ieders medewerking hierbij: zowel van degenen die iets willen aanbieden voor het archief, als van de gastheren en -vrouwen die deze tijdelijke aannamesstop moeten uitleggen aan eventuele aanbieders.

Het bestuur.

Uitgaven en mededelingen

- 1) Onze heemkundekring heeft een facebookaccount. U kunt ons vinden op:

- 2) Nieuws over de heemkundekring kunt u vinden op de *website* via deze link:

www.deheerlijkheidoirschot.nl

- 3) 7 maart a.s. start er weer een nieuwe cursus *Oirschotlogie*. Voor meer informatie zie: www.oirschotlogie.nl en voor vragen kunt u terecht bij : info@oirschotlogie.nl

- 4) 8 maart 2020 vindt in de dorpskerk in Eerde een presentatie plaats over 'Brabants dorpsleven' door Bernhard van Dam. Voor meer informatie zie: www.bernardvandam.com. Opgeven kan via: info@bernardvandam.com

- 5) Zaterdag 21 maart a.s. organiseert het NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging) van 11.00 – 13.00 uur een inloop *Stamboomspreekuur* in Bibliotheek Cultuurspoor,

Raadhuisplein 30-32 in Best. Voor informatie en aanmeldingen kunt u mailen naar: secretaris.kpl@gmail.com.

- 6) Zondag 29 maart 2020 organiseert het NBAG (Noord-Brabants Archeologisch Genootschap) en Brabants Heem in café 't Vrijthof in Oirschot een studiedag met als thema: *'Merovingers tussen hemel en aarde, in het gebied tussen Maas en Schelde'*. Kosten € 25 pp incl koffie, thee en lunch. U kunt zich aanmelden door vóór 23 maart 2020 te e-mailen naar nbgarcheologie@gmail.com

- 7) 15 april 2020 kunt u vanaf 14 uur in de Concertzaal in Tilburg genieten van het *Lenteconcert* van RSO (regionaal senioren orkest) Midden Brabant. Kaartjes ad €12,50 en zijn te bestellen via de ticketservice www.theaterstilburg.nl of aan de kassa bij Theaters Tilburg.

- 8) Zondag 14 juni 2020 vindt in Lieshout voor de 14^e keer het *'Brabants Dialectfestival'* plaats. Het thema is dit jaar: *"Liefde is 't skonste um te hebbe - 't moeiljkste um te kriege – 't koiste um te verlieze"* Voor meer info zie: www.brabantsdialectenfestival.nl

Erfgoedcentrum De Ravenpoort

Openingstijden: Maandag- en donderdagavond van 18.30 – 21.00 uur

Er blijft behoefte aan gastheren en gastvrouwen, die tijdens de opening de bezoekende leden willen ontvangen. Mocht u geïnteresseerd zijn in dit leuke werk, dan graag contact opnemen met Marina Pasmans. Ook mensen die een poetskarweitje op zich willen nemen worden verzocht dit aan Marina door te geven. Dat kan via mail: marinapasmans@hotmail.com (of telefonisch: 0499-574757).

Activiteitenkalender voorjaar 2020

(Let op: Tussentijdse wijzigingen zijn mogelijk!)

Do 19-03-2020	Lezing 'De archeologie van stad en platteland in de Kempen 1100-1650' in 'Harmoniezaal' De Burgemeester
Do 16-04-2020	Lezing 'Een galerij van Brabantse dokters' in 'Harmoniezaal' de Burgemeester
Do 28-05-2020	Film '200 jaar Best' in de theaterzaal van De Enck